

6. Križ brez cirenejcev

Ustanovitelj Opus Dei —
življenjepis sv. Jožefmarija
Escrivája.

25. Feb. 2018

↗ *Nazaj na kazalo*

Jožefmarija je vsepovsod pohlepno nabiral molitve. Iz dopisovanja jeseni 1931 sta ohranjeni dve pismi. Prvo, ki mu ga pošilja profesor Pou de Foxá, je datirano v Zaragozi, 20. novembra, in pravi: »Moj dragi in nepozabni José M., prejel sem tvoje pismo, ki me

je nasmejalo zaradi tvojih domislic. Tvoji sklepi se mi zdijo dobri. Bodi trden in pojdi naprej, saj Aragonec ne kloni; in kot praviš, če je Delo veliko, je velik tudi njegov stvaritelj, ti pa si le gradivo, iz katerega bo Bog napravil, kar želiš, če se to gradivo, iz ilovice navsezadnje, ne bo upiralo Kiparju. Verjemi, da ga z veseljem prosim in ga bom še prosil, naj da zagon tvojemu prizadevanju; pri tem bi namreč sam pridobil, saj mi pripada kakšen delček tvojih molitev, ki mi bodo brez dvoma prinesle milost za obvladovanje podlosti in nizkotnosti tega sveta [...]. Pošiljam pozdrave tvoji mami, sestri in bratu, tebi pa močan objem tvojega prijatelja. José Pou de Foxá.«^[1]

Jasno je mogoče uganiti, da je kaplan Sv. Elizabete pisal svojemu prijatelju in ga prosil za molitve ter potarnal, da je neustrezno orodje za polaganje temeljev velikega nadnaravnega podviga. Na to mu gospod José

odgovarja s spodbudo, naj se poslušno izroči v roke božjega Kiparja, ki bo po svojem okusu oblikoval tisto ilovico, iz katere pravi, da je narejen.

Drugo pismo pa mu piše Ambrosio Sanz, kanonik v Barbastru:

»Barbastro, 17. dec. 1931

Predragi prijatelj, prejel sem tvoje pismo z dne 26. preteklega meseca, pa tudi tvoje telefonsko sporočilo z voščilom.

Kaj se dogaja s teboj, da mi govoriš o *lepih križih* in me s takšno nujnostjo prosiš za molitve? Imaš na plečih kakšno stisko ali pa jo hočeš, kot cirenejec ljubezni, pomagati nositi drugim? Veš, da se pridružujem vsakemu tvojemu veselju in še toliko bolj tvojim tegobam, zato mi, če je v moji moči, kar zaukaži, in moje *zelo skromne* molitve, skromnejše, kot si misliš, ti ne bodo manjkale. Govoril

sem z enim od kaplanov pri redovnicah v klavzuri in mu posredoval prošnjo, ki si mi jo zaupal.

Pazi nase in ne živi tako priklenjen na nebo, da bi pozabil, da tvoje noge še vedno stojijo na zemlji.

Prisrčen pozdrav tvoji mami, sestri in bratu. Ima te rad in te objema A. Sanz.«^[2]

Jožefmarija mu je brez dvoma pisal ob godu sv. Ambroža, 7. decembra, in mu mimogrede nekoliko odprl svoje srce, ko ga je prosil za molitve. S tem je v hude škripce spravil kanonika, v čigar odgovoru je moč razbrati določeno zaskrbljenost. Medtem ko José Pou de Foxá odpravi Jožefmarijeve »domislice« s kančkom humorja, pa gospod Ambrosio ne ve, kateri so tisti »lepi križi« niti za katere cirenejce gre. Tako mu rahlo zaskrbljen zaradi zdravja svojega mladega prijatelja priporoča, naj pri

ukvarjanju z duhovnim ne
zanemarja materialne plati našega
življenja.

Toda ne; s svojim križem in težavami
na plečih je kaplan hodil po Madridu,
po poti, posejani s sijajnimi milostmi
in prav nič običajnim trpljenjem.
Poleg vetriča mistične radosti, ki
njegovo dušo zaziblje in jo povzdigne
nad bedo tega sveta, ustanovitelja
spremlja dolgotrajno ječanje od
bridkosti. Septembra se pojavijo prvi
znaki boleče preizkušnje, ki se
razvleče čez vso jesen 1931:

Sem v veliki stiski in zapuščenosti,
piše v svojih Zapiskih. Razlogi?
Pravzaprav isti kot vedno. Vendar je
to nekaj zelo osebnega, kar mi sicer
ne odvzame zaupanja v mojega Boga,
mi pa povzroča trpljenje, ker ne
vidim možnega človeškega izhoda iz
svojega položaja. Pojavljajo se
skušnjave upornosti; in rečem
Serviam!^[3]

Tri tedne pozneje, 30. 9. 1931, zapiše:

Sem v takšni denarni stiski, kot še nikoli. Ne izgubljam miru. V meni je absolutno zaupanje, resnična gotovost, da bo Bog, moj Oče, kmalu dokončno razrešil to zadevo. Če bi le bil sam! ... Potem bi revščina, tega se zavedam, bila užitek. Duhovnik in revež, v pomanjkanju celo najpotrebnejših stvari. Čudovito!^[4]__

Bistrina avtobiografskih beležk v ustanoviteljevih *Zasebnih zapiskih* omogoča na prosojen način videti stanja in vzgibe njegove duše. ***Vse zadeve svoje duše – ne da bi si karkoli pridržal – sem in bom vedno posredoval svojemu duhovnemu voditelju,*** pravi v neki katarini.^[5]__

Ko pa Katarine kot zapuščino izroči svojim duhovnim otrokom, jim naroči, naj jih ne razglašajo naokrog: ***Držite se spodobnosti in ne izpostavljajte moje duše,*** jim reče.^[6]__

Hotel se je izogniti temu, da bi bile stiske in žrtve, ki so jih prestajali njegovi domači, predstavljene javnosti.

Ker je že od nekdaj vedel, kako z njim ravna Gospod, ki je, zato da bi udaril po njem, ***udaril enkrat po žeblju in stokrat po podkvi***, se je zadeve raje lotil iz oči v oči z Gospodom.

In ustopil sem se pred Njega, piše 2. oktobra 1931, pri čemer misli na Gospoda, ter mu rekel, da mi pater Sánchez prepoveduje prositi za tisto; torej tega ne prosim, ampak naj vendar (tako, neotesano) poskrbi za moje domače in nadleguje samo mene.^[7]

(Tisto, kar mu je spovednik prepovedal, je bilo prositi za hudo bolezen.)

Da bi torej nekoliko ublažil trpljenje svoje matere, sestre in brata, je sklenil, da se bo še bolj izkazal pri

domačem sožitju: ***V svoji materi bom videl presveto Devico, v svoji sestri Carmen sv. Terezijo ali Malo Terezijo, v Guitínu pa Jezusa-Mladeniča.***^[8] (Glede stikov s svojim bratom Santiagom si ni obetal veliko uspehov, saj ugotavlja, ***daima mali, tako kot jaz, strašen značaj.***)

Kar pa pravi v nadaljevanju (26. 10. 1931), bi lahko prav dobro pojasnilo tisto, kar je gospodu Ambrosiu napisal o ***lepih križih***:

Ta moja pomanjkljiva vzgoja je kriva za mnogo mojih trenutkov malodušja, mojih ur – in celo dni – stiske in slabe volje. Običajno mi Jezus pošilja križ z veseljem – cum gaudio et pace –, in križ z veseljem ... ni križ. Zaradi moje optimistične narave je ponavadi v meni veselje, ki bi mu lahko rekli fiziološko, veselje zdrave živali; to ni veselje, o katerem govorim, ampak tisto drugo, nadnaravno, ki izhaja iz tega, da

zapustiš vse in se predaš ljubečim
rokam Očeta-Boga.^[9]___

Nato razloži, kaj je bil tisti križ brez
cirenejcev s skrivnostnim pomenom,
o katerem se je spraševal dobri
kanonik iz Barbastra:

Gospod, teža mojega križa je v tem,
da so je deležni drugi. Daj mi, Jezus,
križ brez cirenejcev. Nisem prav
rekel: potreboval bom tvojo milost,
tvojo pomoč, tako kot vedno. – S
teboj, moj Bog, ni preizkušnje, ki bi
me prestrašila: če pomislim na
kakšno hudo bolezen, kateri bi bila
dodana npr. popolna slepota – moj,
oseben križ –, bi se drzno veselil,
Jezus, ter z vero in mirom v srcu vpil
iz svoje teme in trpljenja: Dominus
illuminatio mea et salus mea! ... – Kaj
pa če bi križ bil naveličanost, žalost?
Potem ti povem, Gospod, da bi bil s
teboj veselo žalosten.^[10]___

Tako je meditiral duhovnik, ne da bi
dodobra doumel, ali je udeleženost

njegove družine pri bremenu predstavljala olajšanje ali pa ga je, nasprotno, še oteževala:

Še zdaj ne vem, Jezus, ali moja želja po križu brez cirenejcev pomeni presežek ali pomanjkanje velikodušnosti. Presežek, ker me tako zelo boli križ drugih ... Pomanjkanje, ker se zdi kot nesoglasje s tem, kar Ti hočeš; ker se zdi, da si želim ne tvojega križa, ampak križ po svojem okusu.^[11]___

Dejstvo je, da se je ob bolečih vzgibih njegove občutljivosti in domišljije njegova duša razbolela in pobožno tožila nad težo križa, ki je bremenil njegove domače:

Jezus je danes pritisnil na križ – sveti križ – na ubogih ramenih cirenejcev: kako me to boli!^[12]___

Te zadnje katarine je pisal kleče v svoji revni sobici, ne iz kakšne posebne pobožnosti, ampak zaradi

prostorske stiske: ***Že nekaj dni, pojasnjuje, ker ne gre drugače, saj moram pisati v svoji sobi in ni prostora za stol, pišem katarine kleče. Pomislil sem, ker so nekako napol spoved, da bo Jezusu všeč, če jih bom vedno pisal tako, kleče, v prizadevanju, da izpolnim ta sklep.***^[13] Sredi tistih ožin je jasno

videl, da mora po eni strani z uradnim imenovanjem na kaplanijo Sv. Elizabete urediti cerkvenopravni položaj, po drugi pa ublažiti gmotne stiske svojih domačih. Tudi sam se je čudil, da je družina še naprej vztrajala v življenju v takšnih razmerah. ***Ne vem, kako bomo lahko živeli,*** se je spraševal.^[14]

Dejstvo je, da so tako živeli, odkar so zapustili Barbastro, silno pa so se stvari zaostrole v Zaragozi. Zdaj, v Madridu, jim je preživetje predstavljalo skoraj dnevni čudež. Da bi svoji materi, sestri in bratu olajšal tegobe, jih je Jožefmarija hranil z

upanjem in jim šepetal, da se bo stanje izboljšalo:

Do sedaj sem svoji materi, sestri in bratu prikrival našo dejansko situacijo. Tako sem ravnal že večkrat. Gospod, Jezus moj, saj ne, da jaz ne bi hotel cirenejcev – hočem, karkoli hočeš –, vendar bi jim z resnično velikodušnostjo in zaradi tvoje ljubezni želel prihraniti te neprijetnosti.^[15]_____

Konec novembra se je položaj poslabšal^[16] in stiska je bila tolikšna, da se je odločil prositi prijatelje, naj mu posodijo nekaj denarja, od njih pa je namesto tega dobil le dobra opravičila. Nazadnje mu je Gospod dal zamisel, da se obrne na banko, kjer je zaprosil in prejel posojilo v višini tristo pezet. Istega dne, 26. novembra, je doumel še več vidikov uboštva in nenavezanosti, ko je bil pri blagoslovu z Najsvetejšim v cerkvi Jezusa Medinaceliskega:

Tedaj, je zapisal ob povratku domov, sem razumel marsikaj: če imam premalo, nisem manj srečen, kot če bi imel preveč; Jezusa ne smem prositi ničesar več; samo skušal mu bom v vsem ugajati in mu pripovedovati o zadevah, kot da On zanje ne bi vedel, tako kot majhen otrok svojemu očetu.^[17]___

To je bilo tistega dne, ko je pisal gospodu Ambrosiu in ga prosil za molitve. Le kaj bi si kanonik mislil, če bi prebral še tole katarino z dne 29. novembra?

Zdaj ko je križ zares trden, težak, nam Jezus ureja zadeve tako, da nas navdaja z mirom. Gospod, kakšen je ta križ? Križ brez križa. S tvojo pomočjo, ker poznam recept za predanost, bodo takšni vedno vsi moji križi.^[18]___

Namreč Gospod mu je z enim dihom povrnil mir, ko mu je dal dojeti osupljivo in človeško nerazložljivo

držo njegove matere in sestre, ki sta bili **občudovanja vredno pripravljeni na vse, kar bi Bog hotel.**^[19]_____

Nekaj dni zatem (10. 12. 1931) bo zapisal:

Bog, naš Gospod, preplavlja z milostjo moje domače. [...] Zdaj to ni sprijaznjenost, je veselje. Definitivno smo pri tej hiši vsi nori.^[20]_____

* * *

Pred božičem je zbolela Carmen, nato gospa Dolores, naslednjo noč pa je v postelji obležal še njegov brat. Bilo je kakor v bolnišnici. Jožefmarija, ki je zaznal priložnost, da te dni prebije v postu, ne da bi kdorkoli to opazil, jo je tudi izkoristil. Gospa Dolores pa je dobro vedela, kje čevelj žuli njenega sina, ki nekoliko raztrgano in z razumljivo zadržanostjo pripoveduje o tem, kar se je zgodilo 20. decembra zvečer:

Uboga mama je bila malo živčna – kar je povsem normalno – rekoč, da »se to ne more tako nadaljevati«, in se je razjezila name, ker nisem nič večerjal niti malical: »Zato pa imaš votlo glavo,« mi je rekla. V njihovem imenu sem Jezusu izročil težke trenutke, ki jih prestajajo. Nato smo, kot je v navadi, zmolili sveti rožni venec. Točno do enajstih sem poskušal moliti.^[21]_____

Vsekakor je pričevanje enostransko. Da bi ga dopolnili, bi bilo treba slišati še drugo stran, njegovo mater, pojasniti mrtvičenje in post tega sina, ki ni ne kósil ne večerjal in ki ga je od čiste slabotnosti dajala omotičnost. Kakorkoli že, razburjenje gospe Dolores je bilo preseženo, ko naslednjega jutra, po večernem pogovoru, Jožefmarija zapiše tole krotko katarino:

Danes (pravkar sem prišel od Sv. Elizabete) je mama, tako kot vedno,

videti zelo mirna in se posveča, spet tako kot vedno, hišnim opravilom.^[22]

V tistih dneh je bil kaplan pod pritiski z vseh strani. Priganjal ga je spovednik. Priganjala ga je gospa Dolores. Tako ni bilo mogoče nadaljevati. Življenje v Madridu je postalo podobno trpljenju v vicah, je potožila mati. Jožefmarija pa ni mogel drugega kot priznati, da je dejansko vsa družina v glavnem mestu prestajala pasivno očiščevanje, kot pravi 23. decembra v neki katarini.^[23]

Gospa Dolores se je navdala z ravnodušnostjo in je povsem mirno gledala, kako jih zadevajo nesreče:

To je zadnjič, da zapisujem takšne reči, pravi v zapisu 30. decembra; osupel sem, ko vidim, s kakšno mirnostjo, kot bi govorila o vremenu, mi je uboga mati sinoči dejala: »Nikoli nam ni šlo tako slabo kot sedaj,« in nato sva govorila o drugih

stvareh, ne da bi se v naju skalilo
veselje in mir. Kako dober si, Jezus,
kako dober! Znal ji boš dobro
poplačati.^[24]___

A dva tedna po napravljenem sklepu,
da ne bo več pisal o družinskih
pripetljajih, mu kot izjema uide še
ena katarina.^[25]___

V tej trdi preizkušnji ni mogel
manjkati hudič, oče nemira, ki je
naposled ugotovil, kaj je Ahilova peta
vdanega duhovnika, in ga vztrajno
napadal z družinske strani.^[26]___ Ob
hudičevem namigovanju se je
duhovnik oborožil s trdnostjo, da bi
mogel kljubovati njegovim sunkom.
Taka je bila je njegova prošnja:

Jezus, ker sem tvoj osliček, mi daj
oslovsko trdovratnost in moč, da
izpolnim tvojo ljubeznivo Voljo.^[27]___

Medtem se je gospa Dolores, še vedno
brez vednosti o nadnaravnem
podvigu, položenem v roke njenega

sina, odločila ukrepati sama. Bilo je v začetku februarja 1932, ko je pisala škofu v Cuenci, ki se je pisal msgr. Cruz Laplana in s katerim je bila v daljnem sorodstvu.^[28] Predstavila mu je Jožefmarijev položaj in ga prosila za nasvet. Preko kanonika, ki se je moral v tistih dneh ustaviti v Madridu, je prelat odgovoril gospe Dolores. Dotični kanonik je bil Joaquín María de Ayala (tisti, ki je poleti 1927 v pismu prosil Jožefmarija, naj v njegovem imenu prevzame talar in mu kupi kamenčke za vžigalnik); vsebina sporočila pa je bilo velikodušno povabilo. Lola – ji je dejal prelat –, zakaj se tvoj sin ne oglasi pri meni? Zanj imam pripravljeno mesto kanonika.^[29]

Le kako naj bi hudič ne izkoristil te nove priložnosti za skušnjava? O tem se je pogovoril z gospodom Norbertom, drugim kaplanom Zavoda za bolne. Tule je katarina z dne 15. 2. 1932:

Nato (g. Norbertu sem povedal, ko se je zgodilo in potem ko sem zaznal sovražnikov namig), nato mi pride na misel, da je kanonik iz Cuence govoril z mamom, da bi se šel jaz potegovat za prosto mesto kanonika v tamkajšnji stolnici ... Potem sledi moj oče voditelj, ki mi pravi, da se mora Delo začeti v Madridu in da moram za vsako ceno ostati tukaj. Skratka, satan je bister, hudoben in zaničevanja vreden, vendar mi je dal zaslutiti, kot mi je – v smehu! – dejal g. Norberto, da četudi se mi je to zdelo povsem nemogoče, lahko izgubim veselje in mir (izgubil ju nisem) in lahko mi povzročijo nevšečnosti!^[30]_____

Iz skušnjave je izšel kot zmagovalec in pripravljen ***pritisniti na Jezusa***, da bi dal njegovim domačim, cirenejcem, ***ob duhovnem miru, ki ga sedaj imajo, še gmotno blagostanje.***^[31]_____

Minimalne gmotne blaginje družina ni kmalu dočakala. Medtem ko se je Bog nekaj let pustil prositi, se je položaj venomer slabšal; kar pa kaplana Sv. Elizabete, ki je še naprej prenašal svoj križ, ni odvrnilo od radostnega vzklika: ***Torej, Gospod, jaz sem tisti srečni človek, ki nima niti srajce.***^[32]_____

↗ Naslednje poglavje

↗ Nazaj na kazalo

.....

^[1] Pismo Joséja Poua de Foxája Jožefmariju, 20. 11. 1931 (izvirnik v: AGP, RHF, D-15309).

^[2] Pismo gospoda Ambrosia Sanza Jožefmariju, 17. 12. 1931 (izvirnik v: AGP, RHF, D-15241). Ambrosio Sanz Lavilla je bil posvečen v Santanderju leta 1911. Bil je doktor teologije in cerkvenega prava. Bil je kanonik v

Barbastru leta 1927 in profesor v tamkajšnjem semenišču do svoje smrti leta 1956 (prim. E. Subirana, *op. cit.*, 1928, str. 103).

V katarini št. 423 preberemo: ***Včeraj sem pisal kanoniku v Barbastro, g. Ambrosiu Sanzu, in ga prosil za molitve***; zapis pa datira na ***predvečer apostola Andreja*** (*Zapiski*, št. 421), se pravi 29. novembra. Gospod Ambrosio pravi, da je prejel pismo »z dne 26. preteklega meseca«. Izvzemši spominsko napako je možno, da je Jožefmarija pismo datiral s 26., nato pa nadaljeval s pisanjem in ga 28. oddal na pošto.

[3] *Zapiski*, št. 274 (9. 9. 1931).

[4] *Prav tam*, št. 301 (30. 9. 1931).

[5] *Prav tam*, št. 560.

[6] *Prav tam*, Uvodno pojasnilo.

[7] *Zapiski*, št. 307; prim. *Meditacija* z dne 14. 2. 1964.

[8] *Zapiski*, št. 335.

[9] *Prav tam*, št. 350.

[10] *Prav tam*, št. 351.

[11] *Prav tam*, št. 355.

[12] *Prav tam*, št. 356 (28. 10. 1931).

[13] *Prav tam*, št. 363.

[14] *Prav tam*, št. 387 (12. 11. 1931).

[15] *Prav tam*, št. 388.

[16] Prim. *prav tam*, št. 415.

[17] *Prav tam*, št. 416.

[18] *Prav tam*, št. 429.

[19] *Prav tam*, št. 426.

[20] *Prav tam*, št. 467.

[21] *Prav tam*, št. 493.

[22] *Prav tam*, št. 493.

[23] ***V tem Madridu***, je po krščansko govorila gospa Dolores, ***mi prestajamo vice***. Prim. *prav tam*, št. 500 (23. 12. 1931).

[24] *Prav tam*, št. 523.

[25] Prim. *prav tam*, št. 564 (14. 1. 1932).

[26] Prim. *prav tam*, št. 597 (15. 2. 1932).

[27] *Prav tam*, št. 596.

[28] O tem prelatu: prim. Sebastián Cirac Estopañán, *Vida de Don Cruz Laplana, Obispo de Cuenca*, Barcelona, 1943.

[29] AGP, P01, 1979, str. 251.

[30] *Zapiski*, št. 598 (15. 2. 1932).

^[31] *Prav tam*, št. 599.

^[32] *Prav tam*, št. 587.

Andrés Vázquez de Prada

© Fundación Studium

.....

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sl-si/article/6-kriz-brez-
cirenejcev/](https://dev.opusdei.org/sl-si/article/6-kriz-brez-cirenejcev/) (6. Avg. 2025)